

Što je to priprema za školu?

To je složena pojava koju čini kombinacija više različitih sposobnosti, vještina, navika, znanja i motivacije.

Pri procjeni spremnosti za školu treba obratiti pažnju na:

- 📖 Svako dijete se razvija drukčijim tempom
- 📖 Dijete treba promatrati cjelovito
 - 📖 Činjenicu da preko ljeta pred polazak u školu može doći do naglog skoka u razvoju
- 📖 Kakva je motivacija i stav djeteta prema školi?
- 📖 Da li je dijete doživjelo neki veći stres u zadnje vrijeme?
- 📖 Kakva je obiteljska dinamika i kakav je stav obitelji prema školi

Pažnja

- psihička i psihomotorna usmjerenost na određeni sadržaj
- razlikujemo namjernu i spontanu pažnju

Što se očekuje od djeteta u dobi pred polazak u školu s obzirom na pažnju?

👉 10 do 15 minuta se može namjerno usredotočiti na neki sadržaj (u igri i do sat vremena sa spontanim otklonima pažnje i pauzama)

- 👉 može se namjerno preusmjeriti pažnja na nešto drugo
- 👉 može usmjeriti svoju pažnju pomoću verbalne upute
- 👉 može se oduprijeti nekim podražajima koji odvlače pažnju
- 👉 dijete može raditi nešto vrlo koncentrirano, no ako mu se obratimo tada reagira na to,

a svoju aktivnost može nastaviti tamo gdje je stao ili čak komunicira s nama dok je u aktivnosti

Kako poticati pažnju?

- uključiti u obiteljske poslove
- pružiti strukturu i predvidivost (raspored)
- davati jasne i jednostavne upute kako raditi
- praćenja i pohvaljivanje djetetovih postignuća

Aktivnosti: origami, bojanje, kopiranje/crtanje po predlošku, precrtavanje, ponavljanje ritma u crtežima, traženje razlika u crtežima, ponavljanje zvuka, vježbe u prostoru s uputama (trči, stani, čučni...), vježbe slušanja, vježbe tišine, vježbe gađanja cilja, igre gdje dijete nešto mora pratiti pogledom, «crtanje prstom po ruci ili po leđima», prepričavanje događaja, vježbe balansiranja...

Percepcija

- to je način kako vidimo i doživljavamo naš okolni svijet
- Što se očekuje od djeteta u dobi pred polazak u školu s obzirom na percepciju?
- ☞ može uočavati sličnosti i razlike, opažati i opisivati detalje
 - ☞ može sa sigurnošću opažati prostorne i vremenske odnose (doba dana, dani u tjednu, godišnja doba)
 - ☞ može razlikovati i opažati osnovne boje, oblike i veličine predmeta (krug, kvadrat, trokut, veliko, malo, najmanje, jednako...)
 - ☞ može razlikovati fine slušne i vidne podražaje

Kako potaknuti percepciju (vidnu, slušnu i taktilnu)?

Aktivnosti za vidnu percepciju	Aktivnosti za slušnu percepciju	Aktivnosti za taktilnu percepciju
<ul style="list-style-type: none"> - umetaljke i slagalice - igre «nađi što nedostaje» - opisivanje slike kako bi je mogao pronaći u nizu - «pictionary», pantomima - vođeno promatranje 	<ul style="list-style-type: none"> - pogađanje izvora zvuka - razlikovanje glasova - razlikovanje glasnoće - razlikovanje sličnih riječi 	<ul style="list-style-type: none"> - opipavanje i prepoznavanje teksture i oblika predmeta bez gledanja - pronađi predmet kroz opip - prepoznavanje «nacrtanih» oblika na koži (bez gledanja)

Govorni razvoj

- složena psihomotorna aktivnost

- omogućava da pomoću riječi priopćavamo svoje potrebe, osjećaje, mišljenja

Što se očekuje od djeteta u dobi pred polazak u školu s obzirom na govorni razvoj?

➤ u potpunosti razumije govor okoline

➤ govor je gramatički ispravan

➤ artikulacija je usvojena (zbog ispadanja zubića moguće su blage «nečistoće u izgovoru»)

➤ koristi sve vrste riječi

➤ koristi sve vrste rečenica, one su sve duže i s više veznika

➤ bez teškoća može priopćiti svoje misli, osjećaje, potrebe

➤ događaj ili priču priča logično s puno detalja

➤ uspješno se dogovara s drugima

➤ sluša i sudjeluje u grupnom razgovoru

➤ dogovorom rješava konflikte

Kako poticati djetetov govorni razvoj?

- kroz svakodnevne aktivnosti (tijekom obroka, za vrijeme obavljanja kućnih poslova i osobne higijene, putovanja, kupovine...)

- osobe koje skrbe o djetetu potiču razvoj govornih sposobnosti kod djeteta na slijedeće načine:

- biti dobar govorni model
- jasno imenovati stvari
- poticati bogaćenje rječnika
- često koristiti nove riječi u govoru da ih dijete zapamti
- kroz komunikaciju poticati razvoj gramatike
- postavljati pitanja otvorenog tipa (potiču dijete na duže i kompleksnije odgovore)
- na djetetova pitanja odgovarati duže, više i opširnije
- nepoznate odgovore tražiti zajedno s djetetom
- poticati dijete na prepričavanje priča, doživljaja
- pjevati pjesmice, recitirati, učiti brojalice

često čitati i pričati priče djetetu/djeci

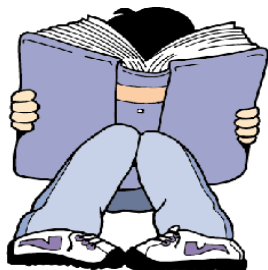
Predvještine čitanja

- svjesnost djeteta o funkciji i karakteristikama pisanog jezika prije početka formalnog učenja čitanja i pisanja

- razvijaju se puno prije polaska u školu:
- usko povezane s razvojem jezika (bez uredno razvijenog govora i jezika nema ni uspješnog učenja čitanja i pisanja)

Kako poticati djetetov razvoj predvještina čitanja?

- stimulirati razvoj jezika

- razgovarati i usmjeravati pažnju za vrijeme čitanja (na ovoj stranici.. na naslovnici..što je autor napisao..)
- usmjeravati pažnju na znakove interpunkcije
- osvještavati da između riječi postoji razmak
- poučavati dijete gdje može naći neke informacije (recept za kuhanje, telefonski broj...)
- usmjeravati pažnju na različite simbole u okružju (parking, bolnica, trgovina...)
- naglašavati riječi «broj» i «slovo»
- igrati se rimom, najprije prepoznavanja potom stvaranja
- naglašavati početni glas u riječima
- rastavljati kratke i jednostavnije riječi na glasove

izgovoriti djetetu neku riječ glas po glas i tražiti da prepozna koja je to riječ

Predmatematičke vještine

- pojmovi na kojima se temelji učenje matematike
-

Kako poticati djetetov razvoj predmatematičkih vještina?

- slijeđenje višestrukih uputa
- orijentacija i organizacija u prostoru (što je pokraj-blizu-daleko, što unutra-vani, gore-dolje, na-u, ispred-iza, lijevo-desno, otvoreno-zatvoreno)
 - svrstavanje, razvrstavanje (veličina, oblik, boja)
 - uspoređivanje (više, manje, jednako, velik-mali, veći-manji, deblji-tanji, viši-niži, dulji-kraći)
 - nizanje i održavanje redoslijeda (slaganje predmeta po veličini, težini, nijansi boja...)
 - procjenjivanje (ovo je više od..., jednako je kao...)
- vizualno grupiranje (određivanje koliko nečega ima temeljem promatranja, a ne brojanjem)
- razvijanje vještine brojanja (mehaničko brojanje, smisljeno brojanje, odbrojavanje od nekog broja, prepoznavanje brojki, uspoređivanje u glavi)

Mišljenje i pamćenje

- proces obrade ideja, predodžbi, slika, simbola i pojava; razvija se kroz djetetovo praktično djelovanje; u godini pred školu, djeca ulaze u fazu konkretnih mentalnih operacija.

Za poticanje mišljenja je potrebno omogućiti aktivnosti poput:

- ☉ istraživanja što tone, što pluta
- ☉ vaganja i mjerenja metrom, istraživanja težine i dužine (usporedba rezultata)
- ☉ eksperimenti s vodom, plastelinom, glinom, tijestom (za testiranje stalnosti mase s obzirom na oblik)
- ☉ izvođenje zaključaka, igra propitivanja i sl.
- ☉ eksperimenti s magnetima

Pamćenje je sposobnost zadržavanja informacija stečenih iskustvom ili aktivnim učenjem. Vrlo važna sposobnost, potrebno je već sada dijete uvježbavati nekim trikovima boljeg pamćenja (bolja organizacija sadržaja, povezivanje s onim što smo znali otprije, uglazbljivanje, rime i sl.). Isto tako, dijete treba znati da je puno lakše prepoznati nešto, nego se dosjetiti bez podsjećanja (važno za kasnije učenje kada se prepoznavanje izjednačava sa uistinu zapamćenim materijalom).

Za razvoj *namjernog* pamćenja:

- ⊕ Osvijestite mu važnost ponavljanja za pamćenje (pjesmice i rime)
- ⊕ Pomozite u osvještavanju kako si olakšati zapamćivanje (organizacija sadržaja- npr. «na listiću su 2 životinje, kuća i jedna biljka.», kraći sljedovi se lakše pamte, pauze prilikom učenja, rime i sl.)
- ⊕ Igre: «Na stolu je...» (Na stol se stave predmeti pa se pokriju maramom - može se onda pogađati što je sve na stolu bilo, može se i uzeti predmet pa je potrebno dosjetiti se koji nedostaje)

Grafomotorika

- združena akcija očiju, ruku i prstiju u izvođenju preciznih pokreta nužna za učenje pisanja (koje još ovisi i o pažnji, pamćenju, vidu, jezičnim i kognitivnim sposobnostima te taktilnoj osjetljivosti)

Što se očekuje da dijete u godinu pred polazak u školu može?

- ✎ reže složenije oblike
- ✎ crta krug, kvadrat, ljude, kuće
- ✎ pravilno drži olovku s tri prsta
- ✎ ima dobar pritisak olovke
- ✎ održava kontinuitet linije

✎ ima dobru orijentaciju na papiru

✎ slaže kompleksne puzzle

✎ koristi jednu ruku kao pomagača dok drugom obavlja posao te slijedi objekte očima, ne glavom

Aktivnosti za poticanje su:

- svakodnevne (zakopčavanje, otkopčavanje, slaganje odjeće, uporaba pribora za jelo, vezanje vezica)
- izrezivanje (od jednostavnijeg prema složenijem)
- lijepljenje i sastavljanje likova od izrezanih dijelova
- nizanje kuglica, tjestenine, plodova
- crtanje, slikanje, bojanje unutar zadanih crta, modeliranje gline
- slikanje prstima, pisanje štapićem po pijesku, opipavanje predmeta i sl...

Što učiniti ako...

Dijete jako pritišće olovkom - ponudite vodene boje, pero, tehničku olovku

✎... je pritisak olovke preslab - vježbati snagu ruke bušenjem papira olovkom, trganjem papira na male komadiće te jačati djetetovo samopouzdanje i sigurnost

✎... dijete nepravilno drži olovku - uputite ga na pravilno držanje

✎ ... se dijete žali na bol u ruci - prečvrsto je drži i pokret ide iz ramena, a ne zgloba pa treba probati s kružnim vježbama zgloba i taktilnu osjetljivost prstiju (slikanje prstima npr.)

✎ ... sporo radi i ne završava uradak - zadajte manje zadatke s predviđenim pauzama

✎ ... je loša kontrola crte, crta isprekidana - pojednostavite zadatak pomoću točkica koje dijete treba spojiti

Sposobnosti usvajanja slijeda

- sposobnost mozga da informacije primljene putem osjeta primi, pohrani, sjeti se i stavi u specifičan poredak

Kako ih poboljšati?

☆ Naglasiti ritam dana i tjedna (popodne, utorak i sl...)

- ☆ Jasno imenovati godišnja doba
- ☆ Kod čitanja i pričanja priča, stanite, prisjetite se što se sve dogodilo pa pokušajte predvidjeti kraj

- ☆ Svrstavanje predmeta oko sebe ili u radnom listu prema određenom svojstvu (boji, obliku, prvom glasu, što tone, što leti i sl.)
- ☆ Igre imitacije pokreta tijela
- ☆ Igre pamtilice, «Pronađi uljeza na crtežu», sortiranje objekata po boji, veličini i sl.

- ☆ Pobrkanе rečenice (koje onda treba posložiti da imaju smisla)
- ☆ Posloži razbacane slike u priču
- ☆ Brojanje unatrag, vježbanje analize i sinteze
- ☆ Dati djetetu više uputa zaredom koje treba po redu ispuniti
- ☆ Igra «školice»
- ☆ labirinti, stvaranje riječi u rimi, slaganje puzzli
- ☆ redanje likova po veličini, težini, vrijednosti (npr. kune - 1 kn, 2 kn, 5 kn i sl...)

Glavni principi - upute govoriti sporije, dati djetetu dovoljno vremena, verbalno poticati na uvažavanje važnosti poretka (dani u tjednu i sl.)

Opća informiranost

- praktična iskustva i znanja

Sedmogodišnjak bi trebao imati iskustva i znanja o:

😊 ...sebi (tko je, gdje živi, znati svoja obilježja, što voli, tko mu je važan i sl.)

- ☺ ... ljudima oko sebe (različita zanimanja)
- ☺ ... svojoj sredini i kako se snaći u njoj (biljke, životinje, prirodne pojave, društvena zbivanja, norme ponašanja, snalaženje u prometu POGOTOVO na putu do škole)

Kako potaknuti?

- ☺ puno pričajte s djetetom o svemu - što ga veseli, a što ljuti, pitajte ga što misli, ohrabrite da pita
- ☺ Uključite dijete u obilježavanje rođendana, imendana i blagdana, dajte mu zaduženja
- ☺ Korisno je osigurati druženja sa različitim ljudima (raznih zanimanja i pogleda na svijet), gledanje putopisnih i znanstvenih serija može biti dobar poticaj za razgovor
- ☺ Simbolička igra
- ☺ Upoznajte dijete s prometnim pravilima
- ☺ Komentirajte djetetove aktivnosti, postavite pitanja, potaknite na razmišljanje
- ☺ Odvojite vrijeme za obilazak grada i parkova te osigurajte dovoljno poticajnog materijala (enciklopedije, slikovnice i sl...)

Vladanje pojmovima i snalaženje u prostoru

Sedmogodišnjak...

- ⇒ razumije odnose - ispod, iznad, ispred, iza, gore, dolje, u, na, naprijed, natrag, pored
- ⇒ može istodobno uočiti odnose i smjerove (npr. gore desno)
- ⇒ razlikuje lijevo i desno na sebi i u prostoru

⇒ kod crtanja, koristi cijeli papir, a kreće crtati od sredine prema rubu

Kako potaknuti vladanje pojmovima i prostorom?

↳ Omogućiti kretanje i istraživanje prostora

↳ U šetnji propitivati te pojmove i pokazujte odnose

↳ Uključite ga u svakodnevne aktivnosti (preuređenje sobe može biti odličan poticaj)

↳ U razgovoru naglasite oznaku odnosa u prostoru (tanjur NA stol)

↳ «Igre ubacivanja», «slijedi vođu» i sl.

↳ Igra «Što je na lijevo od tebe, a što na desno?»

↳ Za orijentaciju na vlastitom tijelu- Hokey Pokey ples

↳ Za orijentaciju na papiru - nacrtati kockice na papir, staviti novčić na jednu od njih pa davati upute-> novčić putuje lijevo, desno, gore, dolje i sl.

Motivacija za učenjem

Kako je potaknuti?

- Pokazivati entuzijazam prema učenju, stvaranju i školi, pričati o vlastitim iskustvima
- Eventualnu zabrinutost valja suspregnuti pred djetetom, imajte vjere u njega
- Ohrabrite djetetovu znatiželju te krenite od onoga što dijete može i što mu je zanimljivo

- Neka zajednička čitanja budu ispunjena veseljem, igrom i zabavom
- Prostor za čitanje neka bude opremljen mekanim jastucima te policom s njegovim najdražim knjigama, slikovnicama, radnim listićima, igrama s olovkom i sl.
- Pribor za crtanje, lijepljenje i ostalo neka bude na istoj polici, zajedno s mnoštvom papira
- Slobodno potaknite dijete neka izradi svoj plakat, izreže tekst ili sliku iz časopisa, dragu karikaturu ili strip priču

u29580832 fotosearch.com

Emocionalna stabilnost i samokontrola

- Odnosi se na primjerenost djetetove reakcije s obzirom na situaciju (podnosi frustraciju i odgađanje zadovoljenja potrebe)

Pokazatelji emocionalne zrelosti su:

- ☼ dijete je sigurno u svoje sposobnosti, a neuspjeh ga ne obeshrabruje

- ✿ cijeni svoja postignuća
- ✿ pokazuje empatiju
- ✿ ima donekle razvijenu toleranciju na frustraciju (ustraje i kad mu ne ide)
- ✿ strpljiv, može pričekati na red, odgoditi akciju, podnijeti zabranu, prepustiti prednost, poštivati pravila u igri, ustrajati i završiti započeto

Kako se može utjecati na emocionalnu zrelost?

- Pozitivan odgoj (ne kritizerski), osigurati uvjete rasta i razvoja, objašnjavati pravila i zabrane, te i sam biti primjer zrelog ponašanja

Odrasli mogu pomoći djetetu da:

- prepozna i prihvati svoje osjećaje (*Vidim da si tužan. Kako ti mogu pomoći?*)
- razdvoji ponašanje od osjećaja (*Znam da si ljut na prijatelja zbog..., ali udarati ga nemaš pravo.*)
- se nosi s neugodnim emocijama pokazujući kako se oni nose s njima (*Jako sam ljuta jer si počeo vikati na parkiralištu. Najradije bih vikala i ja na tebe, ali neću. Radije se idem prošetati, kad se vratim, razgovarati ćemo.*)
- nauči da nas emocije mogu odvući od rješavanja problema
- nauči razgovarati sam sa sobom (samoohrabrujuće poruke poput: *Smiri se. Možeš ti to. Još malo.*)

Korisne strategije za «gašenje požara»:

- brojanje u sebi
- udahnuti nekoliko puta
- razmišljanje o nečemu drugome
- zamišljanje nagrade koja će se dobiti ako se ustraje iako je teško

Potrebno je emocionalno jačati dijete i u smislu da ga se:

- ohrabruje, da mu se pokaže da ste ponosni na njega i da vjerujete u njega
- potakne da sam učini stvari koje može
- usmjeri na završavanje započete aktivnosti
- dosljedno prati i usmjerava na izvršavanje obveza (ne da jedan dan treba pospremiti igračke za sobom, a drugi dan ne)
- potakne na samostalno rješavanje problema
- ohrabri na igru i razgovor s vršnjacima
- poučiti kako se obraniti ako je u stvarnoj opasnosti (važni telefonski brojevi, kome se javiti, što učiniti, a što nikako ne)
- pouči pregovaranju i kako iznijeti i obrazložiti svoje ideje
- učiti ga načinima kako otpjeti kritiku (vrlo važno kad krenu ocjenjivanja)
- potakne na izradu vlastitog plana aktivnosti i obveza